

УДК 351/354

Луциків І.В., Гупка В.В.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРЕДУМОВИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Lutsyktiv I.V., Gupka V.V.

PROBLEMS AND PRECONDITIONS OF MODERNIZATION OF PUBLIC ADMINISTRATION IN UKRAINE

В умовах сучасних цивілізаційних викликів і загроз подальшому державному поступу країни істотно зростає значущість об'єктивного, науково обґрунтованого аналізу публічного управління, а також проведення в ньому докорінних змін і принципово іншого формату. Від так, модернізація публічного управління має ґрунтуватися на цінностях цивілізаційного та формаційного розвитку, громадянського суспільства, забезпечувати максимальне включення громадян до управління суспільством, країною і державою для досягнення легітимно розроблених і визнаних цілей прогресу, забезпечувати пошук компромісів або усунення соціальних, економічних і політичних суперечностей у суспільстві.

В останні роки процеси модернізації публічного управління охопили такі країни Центрально-Східної Європи як: Польщу, Угорщину, Румунію, Словаччину, Латвію, Литву, Естонію. Зміни стосувалися діяльності державних інституцій; шліфування правил, що регулюють їх роботу; процедур і механізмів міжвідомчої взаємодії; проблем кадрового забезпечення; адаптації державного апарату до управління в умовах мінливих соціально-економічних відносин [1].

Багатий реформаторський досвід країн Європейського Союзу, особливо східноєвропейських, які протягом останніх десятиліть пройшли значний шлях від централізованих адміністративних систем управління до децентралізованих моделей організації публічної влади, дозволив нам прийти до висновку, що основною ідеєю такої модернізації стало перенесення центру вирішення питань місцевого значення на локальний й, у тому числі на регіональний рівень, що досягалося за рахунок оптимізації відносин між різними рівнями територіальної організації влади, особливо між органами місцевого самоврядування та місцевими державними органами виконавчої влади, створення дієвої системи адміністративних, фінансованих і економічних важелів функціонування інституцій місцевого самоврядування, послуги яких стали максимально наближеними по потреб місцевих громад.

Оновлення публічного управління як діяльності має забезпечувати ефективне функціонування системи органів державної влади (регіонального й місцевого самоврядування, громадських неурядових організацій, фізичних осіб та інших суб'єктів громадянського суспільства) з метою реалізації державної політики в найрізноманітніших сферах суспільного життя.

Досвід європейських країн показує, що саме публічне управління спроможне найефективніше реалізувати політичну владу в державі. Остання, у свою чергу, формує публічно-управлінські відносини між суб'єктом правління (державою, парламентом, президентом, урядом та ін.), що наділені повноваженнями і обов'язками з управління, та об'єктом управління (громадянами, суспільством, підпорядкованими), які зобов'язані реагувати на дії легітимного суб'єкта.

На основі проведеного наукового дослідження й аналізу, нами було виділено наступні бар'єри розвитку публічного управління в Україні:

- швидкоплинні політичні зміни, що відбувалися протягом останнього року і продовжуватимуться надалі через процеси люстрації й “очищення влади”, яких вимагає українське суспільство;
- дефіцит кваліфікованих управлінських кадрів з належним рівнем фахової компетентності;
- викорінення потужної корупційної складової, яка пронизує чи не усі гілки політичної влади, силові структури, економічну й соціальну сфери;
- невідповідність інституціональної структури апарату публічного управління потребам суспільству, бізнесу, внутрішнім та зовнішнім пріоритетам держави;
- висока вартість публічного управління, його недостатня керуваність;
- низька якість і прозорість надання публічних послуг;
- сучасна структура органів публічної влади обмежує можливості для економічного, соціального та людського розвитку;
- дефіцит висококваліфікованих фахівців в органах публічної влади;
- високий рівень корупції в органах публічної влади;
- низький рівень конкурентоспроможності країни, зокрема за показником якості державних інституцій, внутрішньої та зовнішньої безпеки;
- бюрократичні перешкоди щодо впровадження інновацій в систему органів державної влади України тощо.

Сукупність цих й інших проблем в цілому гальмує поступальний розвиток й модернізацію системи публічного управління в Україні. Разом з тим доведено, що в більшості країн світу не існує її досконалої системи чи ідеальної моделі державного апарату, яка б цілком задовольняла потреби суспільства та окремих громадян. З огляду на це, ми прийшли до висновку, що основною ідеєю модернізації публічного управління в Україні стало перенесення центру вирішення питань місцевого значення на локальний й, у тому числі на регіональний рівень, що досягалося за рахунок оптимізації відносин між різними рівнями територіальної організації влади, особливо між органами місцевого самоврядування та місцевими державними органами виконавчої влади, створення дієвої системи адміністративних, фінансованих і економічних важелів функціонування інституцій місцевого самоврядування, послуги яких стали максимально наближеними по потреб місцевих громад. Окрім того необхідно наголосити на тому, що дану модернізацію на регіональному рівні не можливо розглядати у відриві від інших складових адміністративної реформи, зокрема конституційної, адміністративно-територіальної бюджетної, податкової, земельної реформ. Водночас, зауважимо, що такі комплексні адміністративні реформи здійснювались у європейських країнах шляхом деконцентрації повноважень органів державної влади і органів місцевого самоврядування та децентралізації всієї системи публічного управління.

Список використаних джерел:

1. Босак О. З. Становлення та розвиток системи публічного управління в Україні // Реформа публічного управління в Україні: виклики, стратегії, майбутнє : монографія / О. З. Босак / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; відп. ред. І. А. Грицяк. – К. : К.І.С., 2009. – 240 с.
2. Публічне управління в Україні: становлення за європейськими стандартами / І. А. Грицяк // Вісник Академії митної служби України. Сер. : Державне управління. - 2010. - № 2. - С. 5-11. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamcudu_2010_2_1